Ceturtdiena, 2020. gada 17. septembris

P9_TA(2020)0234

Dr. Denisa Mukveges lieta Kongo Demokrātiskajā Republikā (KDR)

Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. septembra rezolūcija par Dr. Denisa Mukveges lietu Kongo Demokrātiskajā Republikā (2020/2783(RSP))

(2021/C 385/15)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Kongo Demokrātisko Republiku (KDR), jo īpaši 2018. gada 18. janvāra rezolūciju ([1]),

— ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieka / Savienības augstā pārstāvja (PV/AP) 2020. gada 20. maija deklarāciju ES vārdā par drošības situāciju Ituri,

— ņemot vērā Padomes 2019. gada 9. decembra secinājumus par Kongo Demokrātisko Republiku,

— ņemot vērā ANO Drošības padomes rezolūcijas, jo īpaši 2020. gada 25. jūnija Rezolūciju Nr. 2528 par stāvokli Kongo Demokrātiskajā Republikā un 2019. gada 29. marta rezolūciju Nr. 2463 par ANO Stabilizācijas misijas Kongo Demokrātiskajā Republikā (*MONUSCO*) pilnvaru termiņa pagarināšanu,

— ņemot vērā pasākumus, kas noteikti ANO Drošības padomes Rezolūcijā Nr. 2528, ar kuru līdz 2021. gada jūlijam tika atjaunota virkne sankciju, piemēram, ieroču embargo bruņotiem grupējumiem KDR, ieceļošanas aizliegums atsevišķām personām un līdzekļu iesaldēšana atsevišķām personām un struktūrām, ko norādījusi Sankciju komiteja,

— ņemot vērā ANO 2010. gada augusta pārskata ziņojumu, kurā dokumentēti visnopietnākie cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumi, kas no 1993. gada marta līdz 2003. gada jūnijam izdarīti KDR teritorijā,

— ņemot vērā, ka Dr. Denisam Mukvegem 2014. gadā tika piešķirta Eiropas Parlamenta Saharova balva par domas brīvību,

— ņemot vērā Nobela Miera prēmijas piešķiršanu Dr. Denisam Mukvegem 2018. gadā,

— ņemot vērā ANO augstās komisāres cilvēktiesību jautājumos *Michelle Bachelet* 2020. gada 28. augusta paziņojumu,

— ņemot vērā PV/AP *Josep Borrell* un ANO īpašās pārstāves jautājumos par seksuālo vardarbību konfliktu laikā *Pramila Patten* 2020. gada 18. jūnija kopīgo paziņojumu par Starptautisko dienu konfliktu laikā īstenotas seksuālas vardarbības izskaušanai,

— ņemot vērā ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 17. maija Regulu (ES) 2017/821, ar ko paredz piegādes ķēdes pienācīgas pārbaudes pienākumus Savienības importētājiem, kuri importē konfliktu skartu un augsta riska teritoriju izcelsmes alvu, tantalu un volframu, to rūdas un zeltu ([2]),

— ņemot vērā Partnerattiecību nolīgumu starp Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupu, no vienas puses, un Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no otras puses (Kotonū nolīgums),

([1]) OV C 458, 19.12.2018., 52. lpp.
([2]) OV L 130, 19.5.2017., 1. lpp.

— ņemot vērā Āfrikas Cilvēku un tautu tiesību hartu, kuru pieņēma 1981. gada 27. jūnijā un kura stājās spēkā 1986. gada 21. oktobrī,

— ņemot vērā ANO Drošības padomes 2000. gada 31. oktobrī vienbalsīgi pieņemto Rezolūciju Nr. 1325 par sievietēm, mieru un drošību,

— ņemot vērā 2006. gada 18. februārī pieņemto Kongo Demokrātiskās Republikas konstitūciju,

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā ANO Statūtus,

— ņemot vērā Reglamenta 144. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,

A. tā kā KDR turpinās vardarbība, uzbrukumi, slepkavības un plaši cilvēktiesību pārkāpumi, ko izdara vietējie un ārvalstu bruņotie grupējumi, jo īpaši valsts austrumu daļā; tā kā šo uzbrukumu skaits pēdējo nedēļu laikā ir daudzkāršojies, jo īpaši pie robežas starp Ituri un Ziemeļkivu;

B. tā kā Dr. Deniss Mukvege, plaši pazīstams KDR ginekologs, lielāko daļu sava mūža ir veltījis tam, lai tiktu izbeigta seksuālas vardarbības izmantošana par ieroci karā un bruņotos konfliktos; tā kā 1999. gadā D. Mukvege Bukavu pilsētā nodibināja Panzi slimnīcu seksuālās un ar dzimumu saistītās vardarbības upuru aprūpei KDR austrumu daļā; tā kā kopš Panzi slimnīcas izveidošanas līdz 2018. gada augustam tajā medicīnisko aprūpi ir saņēmuši gandrīz 55 000 izdzīvojušo;

C. tā kā D. Mukvege jau sen ir atklāti iestājies par cilvēktiesību aizsardzību, par pārskatatbildības nepieciešamību un par ANO ziņojumā, kurā apkopota informācija par cilvēktiesību pārkāpumiem attiecīgajā reģionā no 1993. gada līdz 2003. gadam, sniegto ieteikumu īstenošanu; tā kā D. Mukvege tik tikko izglābās no slepkavības mēģinājuma 2012. gada oktobrī, kad civili ģērbušies bruņoti kaujinieki uzbruka viņa mājai Bukavu un viņa miesassargs zaudēja dzīvību;

D. tā kā D. Mukvege ir saņēmis nopietnus un ilgstošus draudus, tostarp nāves draudus pret viņu pašu, viņa ģimeni un Panzi slimnīcas medicīnisko personālu; tā kā šo draudu skaits pēdējos mēnešos ir pieaudzis, un tā ir reakcija uz D. Mukveges 2020. gada jūlijā atkārtoti izteiktajiem aicinājumiem izbeigt to personu nesodāmību, kuras ir izdarījušas seksuālus noziegumus un slaktiņus Kipupu, Sangē un Ituri provincē;

E. tā kā D. Mukvegem 2018. gadā tika piešķirta Nobela Miera prēmija, un par mūža veltīšanu seksuālās vardarbības upuru aprūpei Kongo Demokrātiskajā Republikā viņš 2014. gadā saņēma Eiropas Parlamenta Saharova balvu par domas brīvību; tā kā D. Mukvegem kā Saharova balvas laureātam ir tiesības uz pilnīgu Eiropas Parlamenta atbalstu; tā kā D. Mukvege, pateicoties saviem sasniegumiem un starptautiskajai atzinībai, ir kļuvis par ievērojamu publisku personu un ir pelnījis īpašu aizsardzību pret draudiem;

F. tā kā 2020. gada augustā Kongo Demokrātiskās Republikas prezidents *Félix Tshisekedi* nosodīja šos nāves draudus un apņēmās veikt pasākumus, lai nodrošinātu D. Mukveges drošību;

G. tā kā par D. Mukveges un Panzi slimnīcas drošības aizsardzību rūpējas ANO ar *MONUSCO* starpniecību; tā kā šī aizsardzība tika atcelta 2020. gada maijā, taču 2020. gada 9. septembrī pēc starptautiskās sabiedrības paustā sašutuma saistībā ar D. Mukveges drošību, cita starpā Eiropas Parlamenta aicinājumiem, to atjaunoja; tā kā D. Mukveges ilgtermiņa aizsardzība joprojām ir neskaidra un ir jānodrošina;

H. tā kā KDR galvaspilsētas Kinšasas ielās ir izgājuši protestētāji, lai paustu atbalstu Dr. Denisam Mukvegem, pieprasot viņu aizsargāt;

I. tā kā 2017. gada 12. martā bruņoti vīri izpildīja nāvessodu diviem ANO izmeklētājiem — zviedrietei *Zaida Catalán* un amerikānim *Michael Sharp* —, kad viņi dokumentēja cilvēktiesību pārkāpumus Kasai reģionā KDR centrālajā daļā;

Ceturtdiena, 2020. gada 17. septembris

J. tā kā 2020. gada 22. jūlijā vairāki cilvēktiesību aizstāvji un pilsoņu kustības *Lutte pour le Changement* (*LUCHA*) locekļi tika patvaļīgi aizturēti Kalehē (Dienvidkivu) par to, ka viņi nosodīja drošības uzlabošanas nolūkā uzstādītā ielu apgaismojuma zādzību; tā kā cilvēktiesību aizstāvis un *LUCHA* loceklis *Lucien Byamungu Munganga* tika patvaļīgi aizturēts Kalehē, kad viņš miermīlīgi protestēja, pieprasot viņu atbrīvošanu, un patlaban atrodas apcietinājumā Kalehes centrālajā cietumā; tā kā ir paustas bažas par cilvēktiesību aizstāvi *Josué Aru — Société Civile Environnementale et Agro-Rurale du Congo*Bukavu provinces priekšsēdētāju;

K. tā kā KDR kopš 2018. gada marta ir Maputu protokola parakstītājvalsts;

L. tā kā 2020. gada 3. septembrī 20 KDR karavīriem un policistiem tika piespriests cietumsods no 5 līdz 20 gadiem par izvarošanu KDR austrumu daļā;

M. tā kā Eiropas Parlaments 2020. gada 12. augustā, PV/AP 2020. gada 20. augustā, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā cilvēktiesību komisāra birojs 2020. gada 28. augustā, kā arī vairākas valstu un starptautiskas iestādes un organizācijas vairākkārt publiski aicināja KDR iestādes veikt kriminālizmeklēšanu par pastāvīgajiem draudiem, kas vērsti pret Dr. Mukvegi, un atjaunot ANO miera uzturētāju aizsardzību;

N. tā kā Apvienoto Nāciju Organizācija ir paudusi apņemšanos turpināt apmācīt KDR partnerus, lai panāktu stabilu un ilgtermiņa drošības risinājumu,

1. pauž dziļas bažas par nopietnajām briesmām, ar ko ir saskāries Dr. Mukvege; nosoda draudus viņa dzīvībai un draudus viņa ģimenei un personālam; pauž pilnīgu solidaritāti ar Dr. Mukvegi un atbalstu viņam;

2. izsaka atzinību Dr. Mukvegem par viņa drosmi un apņemšanos mūža garumā apkarot seksuālas vardarbības izmantošanu par kara ieroci un tās izmantošanu bruņotos konfliktos; uzsver, cik svarīga ir Dr. Mukveges sabiedriskā nostāja, ko viņš ir saglabājis jau vairākus gadu desmitus, nosodot cilvēktiesību pārkāpumus un pārkāpumus, kas izdarīti KDR;

3. atzinīgi vērtē ANO lēmumu atjaunot *MONUSCO* drošības aizsardzību Dr. Mukvegem; atkārtoti norāda, ka viņa personiskā aizsardzība ir ārkārtīgi svarīga un steidzama; mudina ANO nodrošināt viņa stabilu un ilgtspējīgu aizsardzību, jo īpaši ņemot vērā nopietnos draudus viņa dzīvībai;

4. mudina KDR valdību atbilstoši prezidenta *Félix Tshisekedi* solītajam nekavējoties veikt visaptverošu izmeklēšanu par draudiem, kas izteikti sociālajos plašsaziņas līdzekļos, pa telefonu un tiešos vēstījumos un kas vērsti ne tikai pret Dr. Mukvegi, bet arī pret viņa ģimeni un *Panzi* slimnīcas darbiniekiem;

5. uzsver, ka Saharova balva par domas brīvību nav tikai balva, bet gan Eiropas Parlamenta deputātu apņemšanās kopā ar Saharova balvas laureātiem veicināt cilvēktiesības un darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka laureāts var brīvi un droši turpināt aizstāvēt cilvēktiesības un pamatbrīvības;

6. atzinīgi vērtē Dr. Mukveges pausto apņemšanos attiecībā uz darbu, kas veikts ANO 2010. gada ziņojumā par konstatētajiem pārkāpumiem; nosoda to, ka starptautiskā sabiedrība nav panākusi progresu ziņojuma ieteikumu īstenošanā; aicina KDR iestādes pastiprināt centienus, lai novērstu turpmākus cilvēktiesību pārkāpumus KDR austrumu daļā, un veikt pasākumus, lai izveidotu mehānismus, kas nodrošinās turpmāko konfliktu upuriem tiesības uz tiesiskumu un kompensāciju;

7. tāpēc atbalsta priekšlikumus par specializētu jauktu palātu izveidi KDR tiesās, lai KDR tiesu iestādes un starptautiskā sabiedrība varētu sadarboties un saukt pie atbildības par cilvēktiesību pārkāpumiem;

8. mudina KDR valdību pārskatīt tās iepriekšējās Patiesības un izlīguma komisijas darbu; pilnībā atbalsta prezidenta *Tshisekedi* lūgumu viņa valdībai izveidot pārejas tiesiskuma mehānismu, kas spriestu par vissmagākajiem noziegumiem, un pauž lielas cerības, ka Ministru padome laikus pieņems abus dekrētu projektus, kas tiek izskatīti jau vairākus mēnešus;

9. aicina ANO Drošības padomes dalībvalstis pieprasīt izveidot starptautisku krimināltiesu, kas izskatītu dokumentētos cilvēktiesību pārkāpumu gadījumus, kuri notikuši pirms 2002. gada;

10. stingri nosoda *Lucien Byamungu Munganga* un citu *LUCHA* locekļu patvaļīgos arestus un prasa viņus nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot; uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt cilvēktiesību aizstāvjus, piemēram, *Josué Aruna*;

11. uzskata, ka pozitīvs solis uz priekšu ir tas, ka 2020. gada 3. septembrī tika notiesāti karavīri, kas ir vainīgi izvarošanā KDR austrumu daļā; uzskata, ka ir jāpastiprina cīņa pret kaujinieku un bruņoto spēku nesodāmību valstī, lai nodrošinātu mieru un drošību attiecīgajiem iedzīvotājiem;

12. uzteic visus tos cilvēktiesību aizstāvjus KDR, kuri joprojām veic savu darbu, neraugoties uz problēmām, ar kurām viņi saskaras, un atzinīgi vērtē vairāku valsts un starptautisko organizāciju atklāto nosodījumu par pārkāpumiem;

13. aicina PV/AP, ES delegāciju un ES misijas KDR palielināt savu redzamo atbalstu apdraudētajiem cilvēktiesību aizstāvjiem KDR, izmantojot visus pieejamos līdzekļus (t. i., politiskos, diplomātiskos un finansiālos) kā aizsardzības pasākumu, lai atzītu viņu darbu cilvēktiesību jomā, un atzīt viņu kā cilvēktiesību aizstāvju svarīgo lomu cīņā par stabilitāti un mieru reģionā;

14. aicina ES saglabāt sankcijas pret tiem, kas KDR vainīgi vardarbībā un cilvēktiesību pārkāpumos, un aicina šīs sankcijas attiecināt arī uz tiem vainīgajiem, kas minēti ANO ziņojumā par konstatētajiem pārkāpumiem;

15. nosoda seksuālas vardarbības izmantošanu pret sievietēm konfliktu laikā un aicina starptautisko sabiedrību paātrināt centienus novērst seksuālas un ar dzimumu saistītas vardarbības postu bruņotos konfliktos un karos, aizsargāt cietušos, izbeigt vainīgo nesodāmību un nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību, atlīdzību un kompensāciju izdzīvojušajiem;

16. atzinīgi vērtē progresu, kas panākts, ratificējot Maputu protokolu par sieviešu tiesībām; uzsver šā protokola īstenošanas nozīmi;

17. atgādina, ka vardarbību KDR austrumos turpina bruņoti vietējie un ārvalstu nemiernieku grupējumi, kurus finansē no derīgo izrakteņu tirdzniecības un kuri cīnās par piekļuvi tai; uzsver, ka ikviens uzņēmums, indivīds vai valsts, vai ar valsti saistīts dalībnieks, kas veicina šādu noziegumu izdarīšanu, ir jāsauc pie atbildības; atzinīgi vērtē to, ka 2021. gada janvārī ES stāsies spēkā Konfliktu izrakteņu regula, kas ir pirmais no daudziem pasākumiem, kuri starptautiskajai sabiedrībai jāveic, lai risinātu šo dziļi iesakņojušos problēmu; uzsver, ka ir steidzami nepieciešama turpmāka rīcība attiecībā uz obligātu uzticamības pārbaudi un atbildīgu uzņēmējdarbību, ko veic uzņēmumi, kuri darbojas konfliktu zonās;

18. stingri mudina uz pārrobežu sadarbību Āfrikas Lielo ezeru reģionā un kaimiņvalstu reģionālās stratēģijas izstrādi, lai novērstu vardarbību un cilvēktiesību pārkāpumus KDR;

19. pauž nožēlu par to, ka uz nenoteiktu laiku ir atlikts Gomas minisamits, kurš sākotnēji pēc KDR ielūguma bija paredzēts 2020. gada 13. septembrī un kura uzdevums bija censties sasaukt piecu Āfrikas Lielo ezeru reģiona valstu vadītājus, lai apspriestu veidus, kā reģionā panākt mieru; pauž stingru cerību, ka šo samitu varēs pārcelt uz pēc iespējas drīzāku laiku un ka tas varēs mazināt spriedzi starp kaimiņvalstīm;

20. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Eiropas Savienības īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos, ĀKK un ES Ministru padomei un Apvienotajai parlamentārajai asamblejai, Norvēģijas Nobela komitejai, Kongo Demokrātiskās Republikas prezidentam, premjerministram un parlamentam un Āfrikas Savienībai un tās iestādēm.